

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi A. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VIII AKa 104/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 13 listopada 2025 r.,

1. oddala skargę;

**2. zwalnia A. S. od obowiązku wniesienia opłaty stałej od skargi
oraz wydatków postępowania przed Sądem Najwyższym,
obciążając nimi Skarb Państwa.**

Elżbieta Karska Marek Dobrowolski Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

A. S. (dalej: „skarżący”) pismem z 6 czerwca 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), wniósł osobiście skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. VIII AKa 104/24.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że w dniu 10 sierpnia 2022 r. został wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie (sygn. akt VIII K 219/21) wyrok łączny w sprawie skarżącego, który został następnie zaskarżony apelacją. Zdaniem skarżącego do dnia wniesienia skargi nie poinformowano go o żadnym terminie rozprawy.

W odpowiedzi na wezwanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie o uzupełnienie braków formalnych, skarżący pismem z 3 czerwca 2024 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w Warszawie) wniósł o umorzenie opłaty stałej od skargi, gdyż nie posiada żadnego majątku, środków pieniężnych, ani nie jest zatrudniony w Zakładzie Karnym w którym aktualnie przebywa.

Pomimo wezwania, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie nie przedstawił stanowiska w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej, niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy: uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili

rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawichości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy jednak zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowania w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz przy uwzględnieniu indywidualnego charakteru każdej sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. Sprawa skarżącego została wpisana do repertorium Sądu Okręgowego w Warszawie w dniu 12 października 2021 r. Dnia 10 sierpnia 2022 r. zapadł wyrok w I instancji (sygn. akt VIII K 219/21). Akta sprawy wraz z apelacją obrońcy skarżącego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 27 września 2022 r. [k. 177]. Tego samego dnia Przewodniczący Wydziału wydał zarządzenie o wpisaniu sprawy do repertorium II AKa 433/22 i skierował sprawę do losowania celem wyłonienia sędziego referenta, którego wylosowano następnego dnia. W dniu 26 października 2022 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 2 grudnia 2022 r. Dnia 1 grudnia 2022 r. Przewodniczący Wydziału II wydał jednak zarządzenie o zdjęciu z wokandy sprawy skarżącego z powodu przebywania sędziego sprawozdawcy na zwolnieniu lekarskim. Następnie dnia 13 grudnia 2022 r. wydano kolejne zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 30 stycznia 2023 r., przy czym w dniu 24 stycznia 2023 r. sprawa została ponownie zdjęta z wokandy z tego samego powodu co wcześniej, tj. choroby sędziego sprawozdawcy. W dniu 27 września 2023 r. akta sprawy zostały wypożyczone do Sądu Okręgowego w Warszawie, natomiast 5 października 2023 r. udzielono odpowiedzi na wniosek skarżącego z 26 września 2023 r. o stanie sprawy.

W związku z zarządzeniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie nr 70/2023 r. z dnia 8 września 2023 r., dokonano w dniu 4 stycznia 2024 r. ponownego wylosowania sędziego sprawozdawcy i w dniu 31 stycznia 2024 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 19 kwietnia 2024 r. Jednakże dnia 9 kwietnia 2024 r. Przewodniczący Wydziału II wydał zarządzenie

o zdjęciu z wokandy sprawy skarżącego z powodu wyłączenia się od orzekania sędziego sprawozdawcy. Postanowieniem z 19 kwietnia 2024 r. (II AKO 187/24) Sąd Apelacyjny w Warszawie wyłączył sędziego sprawozdawcę od orzekania w sprawie skarżącego. Dnia 25 kwietnia 2024 r. wylosowano nowego sędziego sprawozdawcę, a w dniu 7 maja 2024 r. resztę składu orzekającego [k. 219]. W dniu 9 maja 2024 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 10 lipca 2024 r. [k. 221]. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał w wyznaczonym terminie wyrok utrzymujący zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie.

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, a także orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok ETPC z dnia 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho przeciwko Portugalii*, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok ETPC z dnia 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok ETPC z 8 grudnia 1983 r. w sprawie *Pretto i inni v. Włochy*; skarga nr 7984/77).

Sąd Najwyższy nie neguje, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącego postrzegany jako zadowalający. Sprawa przed Sądem I instancji trwała niespełna rok (10 miesięcy), a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie nieco ponad półtora roku (rok i 7 miesięcy - do daty wniesienia skargi na przewlekłość). Łącznie nie upłynął zatem okres 3 lat oczekiwania na uzyskanie prawomocnego rozstrzygnięcia, to jednak w ocenie Sądu Najwyższego w postępowaniu apelacyjnym zostały podjęte czynności zmierzające do wydania prawomocnego rozstrzygnięcia. Zauważyć też należy, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności podejmowanych decyzji, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 166/20

i powołane tam orzecznictwo; także: postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020, I NSP 183/22).

W tych okolicznościach nie można zatem stwierdzić, że zachodzą podstawy do stwierdzenia, że została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej beczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy.

W tym stanie sprawy, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddalił skargę. Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (pkt 1).

O kosztach postępowania (pkt 2 sentencji) Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 616 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 623 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Elżbieta Karska Marek Dobrowolski Paweł Wojciechowski

sh

[a.ł]